

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.: 18.028047

Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Commissie Voldoende Water	Datum bespreking: Woensdag 14 maart 2018 09.30 – 12.05 uur Plaats: VV-zaal Opgesteld door: Roswitha Lubbers
Aanwezigen: E.J. de Vries (voorzitter) J.N. Van de Nes (A&B) H.A. Meerman (A&B) J.J. Bakker (VVD) H.J. Oostwouder (CDA) E.C. De Meijer (Water Natuurlijk) D.L. Van Woerden-Kerssen (ChristenUnie-SGP) H. Van der Kaap (PvdD) R.F. Schols (50PLUS) J.M. Stoop (Natuurterreinen) J.M. Spendel (PvdA) N.J.W. Thijssen (Algemene Waterschapspartij) J.J.J. Langeslag (hoogheemraad) Tevens aanwezig: J.C. van Geen (secretaris commissie Voldoende Water), M. van Keulen, J. de Wilde, J. Deen, P. Hollander, P. Buijs-Heine, O. van Es, M. Heuzen	
VERSLAG	ACTIE
1. <u>OPENING EN VASTSTELLEN AGENDA</u> De <u>voorzitter</u> opent de vergadering en heet de aanwezigen van harte welkom. Vanwege problemen bij Rijnland met het ontvangen en verzenden van e-mail, heeft mevrouw <u>Stoop</u> haar technische vragen niet vooraf kunnen indienen. Zij veronderstelt dat dit ook voor andere commissieleden kan gelden. De <u>voorzitter</u> zegt toe hiermee rekening te zullen houden. Mocht de beantwoording te veel tijd vergen, dan kan mogelijk een andere wijze van beantwoording worden overwogen.	
2. <u>SPREKKRECHT</u> De heer <u>M. Hogervorst</u> is mede-eigenaar van glastuinbouwbedrijf Royal Roses en heeft met enkele andere glastuinbedrijven twee zienswijzen ingediend tegen het projectplan Meeslouwerpolder. Hij spreekt hierover in tijdens de commissievergadering. Zijn broer, R. Hogervorst, zal de vragen mede beantwoorden. Onderstaand de insprektekst: ‘Mijn naam is Mickey Hogervorst van Royal Roses. Wij hebben samen met enkele glastuinbouwbedrijven zienswijzen ingediend tegen het projectplan Meeslouwerpolder. Inmiddels heeft het Hoogheemraadschap van Rijnland gereageerd op onze zienswijze: 1. Rijnland neemt geen verantwoording voor wat betreft de bruikbaarheid van het oppervlaktewater. Glastuinbouwbedrijven stellen met name eisen aan de natriumconcentratie van het gietwater. Dat het water volgens Rijnland zou voldoen aan de chloridenorm van 200 mg/liter is voor de glastuinbouwbedrijven onvoldoende. Wij stellen hogere eisen aan het water om het te kunnen gebruiken voor onze gewassen. 2. Het is positief om te vernemen dat onze aanname juist is: er is geen extra ruimte benodigd voor het onderhoud na de statuswijziging. Helaas is niet aangegeven hoe Rijnland de betreffende watergangen gaat onderhouden. 3. Er is inmiddels voldoende duidelijkheid over de peilhoogtes. 4. Wij blijven ons zorgen maken over het beheer van de waterinlaat. In de praktijk is gebleken dat Rijnland bij calamiteiten pas laat kan optreden. Enige tijd geleden was er een brand aan de Huyssitterweg. Dan moet direct worden gereageerd om te voorkomen dat het verontreinigde bluswater als gietwater bij onze planten komt. De gevolgen van te laat handelen zijn zeer groot, daarom is het belang van adequaat beheer zeer groot. Daarom willen wij de mogelijkheid hebben om zelf bij calamiteiten op te treden. Het is natuurlijk geen probleem om dit in overleg met een medewerker van Rijnland te doen als op	

VERSLAG	ACTIE
dat moment iemand bereikbaar is. Graag willen wij met Rijnland de genoemde knelpunten bespreken.’ De heer <u>Van de Nes</u> vraagt wie het verzoek heeft ingediend om de hoogwatervoorzieningen 1 en 3 samen te voegen tot een nieuw peilvak (Rijnland of de heer Hogervorst?). De heer <u>De Wilde</u> antwoordt dat hiertoe na overleg in 2016 tussen Rijnland en de gebroeders Hogervorst is besloten nadat het plan voor de rondweg was doorgenomen. Tevens werd overlegd over de mogelijkheden voor een robuuster systeem, gericht op het verkleinen van de kans op wateroverlast. De heer <u>Langeslag</u> acht het correct om de vragen vanuit de commissieleden aan de insprekers ook door deze laatste te laten beantwoorden. Vragen, gesteld bij de behandeling door de commissie, zullen door de portefeuillehouder (en desgevraagd door de ambtelijke ondersteuning) worden beantwoord. De heer <u>Oostwouder</u> vraagt waardoor het chloridegehalte te hoog is: door zoute kwel? Tevens wil de heer Oostwouder weten hoe deze kwel zou kunnen worden teruggebracht zodat de kwaliteit van het oppervlaktewater verbetert. De drooglegging staat op 16 centimeter. Wat was deze in het verleden? Hoe hoog zou deze moeten zijn? De heer <u>R. Hogervorst</u> zegt dat er veel zoute kwellen in het gebied aanwezig zijn die afwateren op het oppervlaktewater. Daarnaast stroomt veel zout water uit de Stompwijkse Vaart het gebied in via de inlaten. Als er gepeeld wordt op de Stompwijkse weg, probeert het bedrijf de inlaten te verstellen om het zout tegen te houden. In de Stompwijkse Vaart is door de tuinders een zoutkering geplaatst met als doel zo veel mogelijk schoon water te krijgen. Tijdens diverse gesprekken met Rijnland zijn mogelijkheden besproken om goed gietwater te kunnen behouden. Momenteel wordt dit dus handmatig aangepakt, maar hoe wordt dit geregeld zodra er een robuust systeem is? Dat is de broers nog steeds niet duidelijk. De laag van Kedichem (een dieperliggende kleilaag) hield voorheen het grondwater tegen, maar in het gebied zijn overal plobboringen gedaan op zoek naar olie. Hierdoor is de kwellaag doorboord en wordt er continue water aangevoerd. De tuinders hebben de voorste sloten langs de weg steeds benut als gietsloten en deze zo goed als mogelijk zoutvrij gehouden. De vuile sloten bevinden zich aan de achterzijde van de kwekerijen en dat water wordt rechtstreeks afgevoerd naar het gemaal. Het water uit beide sloten wordt zodoende niet gemengd, hetgeen wel het geval is in het nieuwe plan. De kwekers willen de gietsloten schoon houden. De echte peilhoogtes zijn bekend bij de heer De Wilde. In het gebied staat nog een aantal oude dammen en op basis daarvan is het niveau bepaald. Maar doordat duikers verstopt zijn geraakt (met bagger) is de snelheid van doorstroming minimaal. Daarom worden alle inlaten bewust permanent dicht gezet om te voorkomen dat de eerste ‘verzuipt’. Tussen de inlaten bestaat een verschil van 15-20 centimeter. Bij een beetje regen raakt het waterbassin in het gebied snel vol en moeten de inlaten worden gesloten om problemen te voorkomen. De heer <u>De Meijer</u> wijst erop dat in de zienswijze is aangegeven dat de chloridebelasting met name door de aanleg van de rondweg zal toenemen. Hij begrijpt dat er daarnaast ook sprake is van zoute kwel. De rondweg valt onder de gemeente. Als deze overlast veroorzaakt, moet de gemeente dit probleem aanpakken. De heer <u>R. Hogervorst</u> zegt dat het plan voor de rondweg is opgesteld. De bestemming is door de gemeente gewijzigd, waarop de broers Hogervorst een zienswijze hebben ingediend. De Tuinbouwweg en de Huyssliterweg worden nooit gepeeld: de sneeuw wordt altijd met sneeuwschuiven verwijderd. In de zienswijze is gevraagd hoe de gemeente de nieuwe weg sneeuwvrij gaat houden. De gemeente heeft aangegeven dat deze gepeeld zal worden gezien het grotere belang. De broers hebben hiervoor begrip, maar vragen zich wel af hoe de nieuwe sloten langs de weg gekoppeld worden aan de gietsloten. Die moeten zoutvrij blijven: ‘Daar wordt overheen gewalst en daarom staan wij hier ook’. Mevrouw <u>Stoop</u> vraagt of de problematiek tijdelijk speelt en zal zijn opgelost als er een robuuster systeem gerealiseerd is. Bij welke concentraties ervaart het bedrijf problemen? Kan men water opvangen waardoor de kwekers periodes met een verhoogde zoutdruk kunnen overleven? De heer <u>R. Hogervorst</u> zegt dat planten niet meer dan 2 mg zout per liter kunnen verdragen terwijl er waarden van 200 mg chloride aan de orde zijn. Planten kunnen uit gietwater met een EC hoger dan 4-5 niet/zeer moeizaam vocht opnemen. Men heeft behoefte aan zo zoutvrij mogelijk water. De heer <u>Bakker</u> heeft begrepen dat er andere mogelijkheden zijn om schoon gietwater te garanderen, maar dat hierover onvoldoende overleg heeft plaats gehad tussen de diverse partijen. Indien deze indruk klopt, aan welke oplossing denkt de heer Hogervorst dan? De heer <u>R. Hogervorst</u> adviseert om alle partijen bij elkaar te brengen teneinde gezamenlijk een goede oplossing te bedenken. De heer <u>Spendel</u> zegt dat Rijnland heeft toegezegd om water snel af te gaan voeren nadat er is gestrooid.	

	VERSLAG	ACTIE
	Ook is voorgesteld om bassins aan te leggen. De heer Spendel denkt dat dit aan de tuinders is. Ook werd geadviseerd het water te meten alvorens het te gebruiken als gietwater. Hoe staan de tuinders tegenover deze ideeën/plannen? De heer <u>R. Hogervorst</u> zegt dat de waarden al zijn bepaald: hij weet exact hoe hoog de EC is van het binnenkomende water. Deze waarden verschillen al naar gelang het seizoen. In de winter is het gehalte aanzienlijk hoger dan in het voorjaar (met meer regen). Hiermee wordt rekening gehouden: de inlaten staan bijvoorbeeld op dit moment (medio maart) dicht. Waterbassin: er is een groot bassin van 10.000 m³ aangelegd. Halverwege de dijk is een pijp gemaakt met een kraan die al naar gelang de toestroom van het water al dan niet wordt geopend zodat het water dat op het glas valt, als eerste kan worden opgevangen in het bassin. De <u>voorzitter</u> dankt de heren Hogervorst voor hun inspraak.	
3.	<u>Notulen van de commissievergadering VW van 17 januari 2018 en toezeggingenlijst</u> <i>Redactioneel:</i> het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld. <i>Naar aanleiding van het verslag en de toezeggingenlijst:</i> mevrouw <u>Van Woerden</u> zegt dat een toezegging (die wel in de notulen staat) ontbreekt in de toezeggingenlijst. Het betreft de drainage bij Noordwijk. De fractie vroeg tijdens die vergadering of de aansprakelijkheid/verantwoordelijkheid van de diverse partijen in het nieuwe contract expliciet zijn geregeld en of er nog andere contracten zijn 'met losse eindjes'. De heer <u>Van Spendel</u> wil weten wat de bijdrage is van de aannemer met betrekking tot de schade (nog steeds onbekend). De heer Langeslag beloofde mevrouw Fierens in de vergadering van 17 januari dit te zullen laten uitzoeken. De heer <u>Langeslag</u> zegt mevrouw Van Woerden toe dat de heer De Booij deze (bestuurs)vragen alsnog schriftelijk zal beantwoorden. Toezegging. Over de toezegging aan mevrouw Fierens is contact geweest tussen Rijnland en de aannemer. De rekening die de aannemer betaalt, bestaat uit zowel gemist werk (vanwege de vastzittende boorinstallatie) als het verloren gegane boormateriaal (circa 200.000 euro). De heer <u>Van de Nes</u> is benieuwd naar de stand van zaken met betrekking tot de door hem tijdens de rondvraag van deze vergadering gestelde vraag over de schouw, de duiker en de legger. De heer <u>Langeslag</u> zegt dat hierover contact is opgenomen met de bewuste ondernemer. In verband met de vakantie van de betrokken Rijnland-medewerker heeft de heer Langeslag nog geen antwoord op zijn vraag naar de actuele situatie. Hij zegt toe de informatie te zullen nazenden. Toezegging.	Toezegging Toezegging
4.	<u>MEDEDELINGEN – MONDELING</u> Er zijn geen mededelingen.	
5.	<u>VV-BESLUITVORMINGSNOTA'S</u>	
5.a	<u>Peilbesluit Meeslouwerpolder</u> De heer <u>Bakker</u> verwijst naar de suggestie van de sprekers: er zouden nog mogelijkheden zijn om het beheer en de aanpak te optimaliseren. Tevens gaven zij aan dat Rijnland, de tuinders en de gemeenten een rol spelen en dat het overleg over de problematiek nog niet volledig is afgerond. Wat is de visie van de portefeuillehouder? Is er nog ruimte om te optimaliseren en, zo ja, ziet de portefeuillehouder ook zelf nog voldoende aanleiding om met de driehoek te overleggen? In het stuk wordt verwezen naar de wettelijke verplichting met betrekking tot het beheer van de waterinlaat. Is dat het hele verhaal of kan Rijnland via contractuele afspraken de ingezetenen meer controle geven over de waterinlaat. Mevrouw <u>Stoop</u> vraagt of het voorstel kan worden aangepast teneinde de glastuinbouw zo optimaal mogelijk te faciliteren en zodoende tegemoet te komen aan de eisen van de sprekers? Volgens het voorstel is er geen schade aan de natuur, maar mevrouw Stoop zegt dat er niets wordt ondernomen tegen de bodemdaling. Vraag: zijn er nog mogelijkheden om verdere daling te voorkomen? De heer <u>De Meijer</u> zegt dat in eerste instantie gaat om een peilbesluit en in tweede instantie om inrichtingsmaatregelen die in het projectplan zijn verwerkt. Over de peilen is alleen aangegeven dat er een drooglegging van 16 centimeter zou zijn, maar in de zienswijze wordt alleen aangegeven dat de inlaat gesloten moet worden bij wateroverlast. Het betreft noodzakelijke maatregelen om de peilen te handhaven. De zienswijze concentreert zich op de gewijzigde status van diverse sloten: door de verandering van inrichting neemt het zoutgehalte van de sloten waaruit gietwater wordt onttrokken, toe. Ziet Rijnland mogelijkheden om bij de wijzigingen die worden doorgevoerd ten behoeve van het peilbesluit, te voorkomen dat de sloten die gietwater moeten leveren worden belast door strooizout? Zout ten gevolge van wel kan alleen via doorspoelen worden afgevoerd: dit aspect is wat Water Natuurlijk betreft dan ook niet aan de orde in het kader van dit peilbesluit. waarmee de fractie instemt.	

VERSLAG	ACTIE
De heer <u>Van de Nes</u> merkt op dat het college afwijkt van de praktijk met betrekking tot waterpeilen. Hij beklemtoont dat in peilvak 12a het bergend vermogen wijzigt en dat de bewerkbaarheid van het weiland plaatselijk zal worden bemoeilijkt. Het is belangrijk dat het gemiddelde voldoet aan de beheersgrenzen en normen die gesteld worden aan veengronden. Het college verwijst terecht naar baggeren ten behoeve van het optimaal functioneren van het watersysteem. Klopt het dat op sommige locaties 65 centimeter bagger moet worden verwijderd? Vormt het baggeren dan geen risico (het inzakken van slootkanten)? Welke beheersrisico's heeft het college achter de hand? Welke risico's loopt Rijnland wat betreft het baggeren met betrekking tot de opwaardering van de watergangen naar primair water? De A&B-fractie worstelt met de samenvoeging van de hoogwatervoorzieningen. Er worden niet alleen peilen vastgesteld met een peilbesluit, maar er wordt ook een onderscheid in peilvakken vastgesteld. Het samenvoegen tot één peilvak heeft uiteraard gevolgen, zoals het stijgende zoutgehalte van de verbindingssloot. Rijnland stelt dat het rekenkundige risico mee lijkt te gaan vallen, maar dat bij excessen de ingelanden zelf hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Kan de portefeuillehouder uitleggen waarom men meent dat Rijnland dit risico kan gaan beheersen? De heer <u>Oostwouder</u> is benieuwd naar de reactie van het college op de vragen van de sprekers. Met het oog op de 16 centimeter drooglegging en het voorstel benadrukt de heer Oostwouder dat er gezocht moet worden naar een oplossing. Het is goed dat een ervaringsdeskundige heeft verteld dat er sprake is van zoute kwel. Rijnland dient dan ook terughoudend te zijn in het toestaan van boringen. Na de aanleg van de HSL is de waterkwaliteit ook aanzienlijk verslechterd en mede daarom wordt er nu gewerkt aan een verbeterde doorspoeling. Op welke manier probeert Rijnland ook elders het zoete water vast te houden en niet meteen te lozen op het Noordzeekanaal om zodoende de waterkwaliteit in het Rijnlandse op peil te houden? De heer <u>Spendel</u> wil weten wat de gevolgen zijn voor Rijnland als de grondeigenaren en de gemeenten niet goed gaan samenwerken met betrekking tot het baggeren. Welke acties neemt Rijnland in dat geval? Wat betekent een eventuele vertraging voor Rijnland van de rondweg? De heer <u>Van der Kaap</u> zegt dat volgens de stukken de bodemdaling door het peilbesluit ongeveer gelijk blijft aan dat van de afgelopen jaren. Toch wordt alom de noodzaak om iets aan de bodemdaling te doen erkend. Wat is de visie van de portefeuillehouder? De heer <u>Langeslag</u> zegt dat Rijnland momenteel bezig is met het optimaliseren van het watersysteem, waaronder het automatiseren van de diverse instrumenten (gemalen, stuwen en dergelijke). Naarmate de afstemming nauwkeuriger wordt, zijn verstoringen onwenselijker. Vandaar dat het waterschap vindt dat het beheer van de inlaten/gemalen aan Rijnland moet worden overgelaten. Het is altijd verstandig om met de ingelanden te overleggen over het optimaliseren van de mogelijkheden en om na te gaan of de maatregelen voldoen aan de verwachtingen (met aanpassingen tot gevolg). Overigens zijn het peilbesluit en het projectplan al ter visie gelegd en zijn er ook zienswijzen ingediend. Momenteel verkeert het project in de fase van vaststelling in afwachting van de uitvoering. Het is dus eigenlijk niet mogelijk om in deze fase nog allerlei veranderingen door te voeren. De situatie in de polder maakt diverse verbeteringen noodzakelijk en vertragingen zouden zeer onwenselijk zijn. Maar dit laat onverlet dat gesprekken op basis van ervaringen altijd mogelijk zijn. De portefeuillehouder weet hoe gevoelig veel gewassen zijn voor een overmaat aan zout in het gietwater. Rijnland heeft geprobeerd om de kwaliteit van dit water goed te houden en waar mogelijk zelfs te verbeteren (dankzij een betere doorspoeling en baggeren). Rijnland en de tuinders zullen de kwaliteit van het gietwater bewaken (aan de hand van onder andere EC-metingen). Het strooizout en de randweg kunnen een extra belasting veroorzaken. Rijnland hoopt dat de risico's door middel van berging van water en EC-metingen kunnen worden afgewend. Baggeren kan invloed hebben op de kanten. Vandaar dat is afgesproken dat de staat waarin de kanten zich bevinden, altijd voorafgaand aan het baggeren in kaart wordt gebracht, zodat als er op een later tijdstip schade wordt geconstateerd, kan worden bepaald of deze echt samenhangt met het baggeren. Bovendien wordt er nimmer in de vaste bodem gebaggerd om risico's op afkalven/opbarsten te voorkomen. Rijnland is verantwoordelijk voor de primaire watergangen, maar daarnaast hebben diverse partijen een eigen verantwoordelijkheid om de watergangen te onderhouden. Te denken valt aan de ingelanden en gemeenten. Rijnland roept deze partijen op deze verantwoordelijkheid in de praktijk te brengen. In het uiterste geval kan Rijnland handhaven. Rijnland gaat ervan uit dat alle partijen het belang van de ingrepen in deze polder inzien. Als de werkzaamheden met betrekking tot de rondweg vertraging oplopen, zal Rijnland daarmee rekening moeten houden, maar het waterschap zal wel maximale druk uitoefenen op de gemeenten. Mevrouw <u>Van Keulen</u> zegt dat er weliswaar een aanzienlijke bodemdaling aan de orde is, maar dat de	

VERSLAG	ACTIE
drooglegging slechts 16 centimeters betreft. Als men iets zou willen ondernemen tegen de bodemdaling, dan zou de drooglegging nog beperkter moeten zijn, maar dat zou de functiefacilitering in hoge mate frustreren. De heer <u>Bakker</u> vindt het positief dat de portefeuillehouder bereidwillig is om verder in gesprek te blijven. Het betreft een kwetsbaar gebied met ‘wankel evenwicht’. De VVD vindt het van groot belang dat alle partijen vertrouwen hebben in het nut van het te nemen peilbesluit en het plan van aanpak. Het is goed dat de portefeuillehouder actie onderneemt mocht een van de partijen zijn verantwoordelijkheid niet (dreigen) te nemen. De VVD denkt dat Rijnland met de voorstellen kiest voor de best mogelijke oplossing. Bij het volgen van en in gesprek blijven met de diverse partijen zal er ook gemonitord moeten worden op de technische kant van het project, maar eveneens op de beleving ervan in het gebied. Hoe wordt het monitoren ingericht in relatie tot het voortgaande gesprek? De heer <u>Oostwouder</u> wijst erop dat mevrouw Van Keulen en de sprekers het hebben over een drooglegging van 16/17 centimeter. Maar in het lijstje wordt 50 centimeter genoemd. Vanwaar dit verschil? De heer <u>Van de Nes</u> is enigszins teleurgesteld in de beantwoording omdat de portefeuillehouder kennelijk de verantwoordelijkheid voor het beheer van peilvak 12c niet op zich lijkt te willen nemen. De verantwoordelijkheid voor eventuele excessen legt de portefeuillehouder bij de ingelanden, maar die hebben op dit moment geen problemen met de ringsloot omdat deze ontbreekt. Hij begrijpt de uitleg over het beheer, maar de verslechtering van de situatie ter plekke wat betreft de functiefacilitering wordt tot zijn grote verbazing overgeslagen. De heer <u>Langeslag</u> zegt dat tijdens de uitvoering daarover steeds overlegd zal worden met de betreffende partijen. Dan zal ook blijken of elke partij zijn verantwoordelijkheid neemt en of men gezamenlijk een goed resultaat kan realiseren. De monitoring van het proces is dus gekoppeld aan uitvoering en overleg. De portefeuillehouder wil ook graag op de hoogte worden gehouden van de door de glastuinders uitgevoerde EC-metingen van het gietwater. Peilvak 12c: hierin zijn op dit moment twee hoogwatervoorzieningen aanwezig en die worden met elkaar verbonden zodat het systeem robuuster wordt als onderdeel van de optimalisatie van de inrichting van het gebied. Mevrouw <u>Van Keulen</u> zegt dat er wat betreft de drooglegging rekening wordt gehouden met een scala aan diverse omstandigheden. Maaiveldhoogtes variëren bijvoorbeeld. Op pagina 27 staan dan ook de gemiddelde droogleggingen. Op het kaartje op pagina 40 staat de droogleggingsverdeling over het hele gebied (met uitschieters). Ingrepen in het peil beïnvloeden ook de laagst liggende (natste) gebieden. De heer <u>Van de Nes</u> vraagt of de rondweg de verbindingssloot zal gaan vormen tussen de twee peilvakken en deze zodoende een grotere kans op excessen en calamiteiten kunnen vormen wat betreft het zoutwatergehalte in dit betreffende peilvak. Afgaande op de stukken lijkt hem dit aannemelijk. Betekent dit dan niet dat Rijnland verantwoordelijk is voor eventuele excessen? Hij vindt het te makkelijk dat de bal nu bij de betreffende ingelanden wordt gelegd. Hij kan zich niet voorstellen dat zij daarmee kunnen instemmen. De heer <u>Langeslag</u> stelt voor om deze vragen na de vergadering aan de hand van de kaart gezamenlijk door te nemen, mede omdat hij de vraag van de heer Van de Nes niet geheel kan duiden. De <u>voorzitter</u> verzoekt de aanwezigen om de discussie te beperken tot het agendapunt. Mevrouw <u>Van Keulen</u> begrijpt dat de heer Van de Nes wil weten of de strooizouttoename en de chloridebelasting door de rondweg en het aangepaste waterinrichtingssysteem onder de verantwoordelijkheid van Rijnland vallen. De heer <u>De Meijer</u> vindt het verstandiger om alle vraagpunten tijdens deze commissievergadering af te kaarten, zodat er duidelijkheid is op moment dat het onderwerp in de VV wordt behandeld. De heer <u>Bakker</u> ondersteunt het betoog van de heer Van de Nes die aan de hand van een concreet voorbeeld vraagtekens plaatst. Daarmee worden de door de VVD al gestelde vragen over de ‘losse eindjes’ wat betreft het vertrouwen in het totale plan wat hem betreft onderstreept (rolverdeling, taakverdeling en dergelijke). Het is positief dat de portefeuillehouder heeft toegezegd dat partijen die verzaken ‘het vuur aan de schenen wordt gelegd’, maar het is evident dat nog onvoldoende duidelijk is wie nu precies wat en wanneer gaat doen en hoe de verantwoordelijkheden zijn belegd in de driehoek Rijnland, ingelanden en gemeenten. Hij wil een toezegging dat de portefeuillehouder zich nog eens diepgaand buigt over de genoemde aspecten en verantwoordelijkheden, zodat er vertrouwen is in het vervolg. De heer <u>Langeslag</u> vermoedt dat er sprake is van misverstanden. In het gebied worden ingrepen gedaan	

VERSLAG	ACTIE
onder en voor verantwoordelijkheid van de gemeente. Het betreft de aanleg van de rondweg en de effecten daarvan. Rijnland kijkt mee, maar de verantwoordelijkheid ligt bij de gemeente. Wat betreft de baggerwerkzaamheden: voor de primaire watergangen ligt de verantwoordelijkheid bij Rijnland, maar daarnaast zijn ook de ingelanden en gemeente verantwoordelijk (en worden daarop ook door het waterschap aangesproken). Rijnland is verantwoordelijk voor de ingrepen in het watersysteem (het samenvoegen van twee hoogwatervoorzieningen tot één peilvak en het beheer). Mochten er zaken niet goed lopen, dan is Rijnland daarvoor verantwoordelijk. Waterkwaliteit: Rijnland heeft hiervoor ook een verantwoordelijkheid. Maar zodra andere partijen deze waterkwaliteit negatief beïnvloeden, worden zij daarop aangesproken. De gemeente is verantwoordelijk voor het strooien van de weg. Rijnland kan de effecten van het afspoelen van strooizout niet ongedaan maken: Rijnland kan de gemeente immers niet verbieden om zout te strooien maar kan de gebruikers van het oppervlaktewater wel adviseren om dit eerst te meten zodat men weet of het water verantwoord kan worden gebruikt. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de gebruikers van het water. De verantwoordelijkheden zijn duidelijk opgenomen in het peilvoorstel en het projectplan, maar tevens in de reguliere taakopdracht van Rijnland. De heer <u>Schols</u> mist het antwoord op de vragen over boringen in het gebied van Rijnland en de opslag van water in plaats van het afvoeren daarvan naar zee. Hij wijst erop dat door het afsluiten van gasvelden, geboord zal worden naar thermische warmte (onder andere door de glastuinbouwers). De heer <u>Van de Nes</u> is nog niet tevreden met de antwoorden over peilvak 12c. Vormt de pekel een probleem als Rijnland de twee hoogwatervoorzieningen in stand houdt en de ringsloot/de voorsloot/de nieuwe verbindingswegsloot laten aansluiten op 12b (huidige situatie)? De heer <u>Langeslag</u> zegt dat Rijnland bewust na een zorgvuldige afweging heeft gekozen voor de voorgestelde aanpak die zal leiden tot een beter beheer van het watersysteem ter plekke en een betere waterkwaliteit. Hij vindt het dan ook niet gepast om alsnog aanpassingen in de beoogde ingrepen te overwegen, mede gezien de vraag of het plan dan wederom ter visie moet worden gelegd. De heer <u>Van de Nes</u> begrijpt dit maar wijst erop dat de zienswijzen ook consciëntieus moeten kunnen worden beoordeeld. Hij vindt dat het dan ook niet gepast zou zijn als vooraf zou worden gesteld dat de commissie moet instemmen met de voorstellen en de zienswijzen terzijde moet schuiven. Het moet wat hem betreft mogelijk blijven om gaandeweg een ander standpunt in te nemen. Rijnland heeft na rijp beraad een bepaald voorstel uitgewerkt omdat de rondweg wordt aangelegd. Maar het is toch goed mogelijk dat bij nader inzien alsnog wordt gesteld dat deze rondweg kan leiden tot excessen wat betreft het zoutgehalte en dat Rijnland die excessen niet kan beheeren? Het moet dan toch mogelijk zijn om de hoogwatervoorziening in 12b te handhaven en het waterpeil te laten zakken? De heer <u>Langeslag</u> zegt dat de vraag voorligt om in te stemmen met het peilbesluit en het projectplan uitvoeringsmaatregelen en de beantwoording van de zienswijzen. Gezien de scherpe kanttekeningen van de heer Van de Nes oppert de hoogheemraad om de adequate beantwoording van de gestelde vragen op schrift te zetten, voorafgaande aan de VV, en de behandeling in de commissie nu af te sluiten. Nota van Toelichting De heer Langeslag constateert vervolgens dat de commissie met dit procedurevoorstel instemt. De vraag van 50PLUS over de boringen zal de portefeuillehouder voorleggen aan de portefeuillehouder die verantwoordelijk is voor vergunningen. Hij heeft zelf vernomen dat in andere gebieden boringen die in een ver verleden zijn uitgevoerd, hebben geleid tot het doorbreken van onderliggende lagen en tot zoute kwel. Water vasthouden: het algemene beleid is erop gericht om schoon water zo lang mogelijk vast te houden ten behoeve van de functies die Rijnland moet faciliteren. Op die locaties waar het water wordt opgeslagen, is veelal geen behoefte aan dat water. Het zou ingewikkelde systemen vergen om het water te vervoeren naar die plekken waar men gebruik zou kunnen maken van dat water. In het kader van zoet water kijkt Rijnland naar mogelijkheden om zoet water optimaal te benutten. De <u>voorzitter</u> somt de toezeggingen op: de vraag over de boringen wordt doorgespeeld naar de betreffende portefeuillehouder en de heren Langeslag en Van de Nes overleggen nog even over de openstaande vragen van de fractie A&B. Zij concludeert dat het onderwerp als een besprekingspunt zal worden geagendeerd voor de VV.	NvT
5.b Voorbereidingsbesluit watergebiedsplan Benoorden en Bezuiden Wijde Aa (cluster WGP Midden) Mevrouw <u>Van Woerden</u> is positief over de globale procesbeschrijving, maar de financiën zijn wat kaal gepresenteerd. De fractie is benieuwd naar de achterliggende bedragen en de opbouw daarvan. De heer <u>Van de Nes</u> vindt het verstrekte inzicht in het cluster Watergebiedsplan Midden helder. De fractie	

	VERSLAG	ACTIE
	begrijpt dat het onderliggende grote cluster 4 een relatief groot voorbereidingskrediet vergt. Als dit wijs wordt besteed, zal de investering worden terugverdiend. Interne uren: kan er een inzicht worden gegeven in het aantal uren dat besteed moet worden aan cluster Midden (tot 2027)? En waar mogelijk ook over de overige clusters? Aanvullende vraag: heeft Rijnland zijn zaakjes na afronding op orde? De heer <u>Spendel</u> is positief over de aanvraag gezien de onderbouwing. De PvdA vindt het voorts positief dat er van buiten naar binnen wordt gewerkt en dat er ook externe deskundigen worden ingeroepen. Hoe wordt een en ander georganiseerd? Kan de portefeuillehouder nog een voorbeeld geven van de verwachte relatief simpele uitvoering? De heer <u>Langeslag</u> zegt dat het een voorbereidingskrediet betreft en een zeer groot werkgebied. Vandaar dat het om een fors bedrag gaat (1,4 miljoen euro plus het reeds bestede geld tijdens de voorbereiding). In de voorbereiding zijn deels interne uren van Rijnland verwerkt, alsmede een deel inhuur. De 1,4 miljoen euro is niet volledig te specificeren omdat het bedrag is gebaseerd op inschattingen waarbij 50% interne uren en 50% externe uren betreft. Op basis van de plannen volgen de uitvoeringsmaatregelen aan de hand waarvan de VV een uitvoeringskrediet zal worden voorgelegd. Het is weliswaar een groot gebied, maar er worden geen ingewikkelde inrichtingsmaatregelen verwacht. Op dit moment kan de portefeuillehouder nog geen voorbeeld geven: tijdens de voorbereiding zal hierover meer duidelijkheid ontstaan. Het door de heer Van de Nes gevraagde inzicht in de diverse clusters zal naar verwachting tijdens de geagendeerde presentatie worden verstrekt. De <u>voorzitter</u> concludeert dat het voorstel als hamerstuk naar de VV kan worden geleid.	
5.c	Kredietaanvraag poldergemalen De heer <u>De Meijer</u> had graag gezien dat de beschikbaar gestelde voorbereidingskredieten zodanig gebruikt worden dat de planvorming later tot voldoende duidelijkheid leidt. Maar hij signaleert in toenemende mate een overschrijding van met name uitvoeringskredieten, zoals ook in dit geval. Er is sprake van een forse overschrijding en hij wil weten waardoor deze wordt veroorzaakt. Betekent het dat de keuze van de VV om ‘scherp aan wind te zeilen’ ervoor heeft gezorgd dat alle kredieten die noodzakelijk zijn voor de uitvoering ertoe heeft geleid dat deze uiteindelijk worden overschreden? In dat geval heeft de fractie behoefte aan meer informatie op voorhand over de invulling van deze kredieten, zodat de VV niet bijna structureel wordt geconfronteerd met overschrijdingen van kredieten. Mevrouw <u>Van Woerden</u> leest dat er vanuit wordt gegaan dat sturing vanuit het IPM-model een betere kwaliteit oplevert. Betekent dit ook dat er minder faalkosten in de uitvoering worden verwacht? Wat verwacht de portefeuillehouder concreet van sturing vanuit het IPM-model? De heer <u>Oostwouder</u> sluit zich aan bij de vragen van de heer De Meijer. De heer <u>Thijssen</u> vindt dat de notitie toch wel erg ‘leeg’ is: informatie over hetgeen nodig is, ontbreekt. Dat geldt ook wat betreft een terugkoppeling over de werkwijze (leereffect). Er worden wel overschrijdingen genoemd, maar de argumenten ontbreken. Er is door Rijnland miljoenen geïnvesteerd in het assetmanagement, maar als enige wordt nu gemeld dat de kwaliteit en de effectiviteit verbeteren. Kwaliteit: de normen voor betrouwbaarheid en veiligheid zijn niet door de VV verbeterd. Ook heeft de VV meermalen geadviseerd om niet in alle gevallen ‘voor de eeuwigheid te bouwen’. Kortom: wat wordt, waar het deze aanvraag betreft, verstaan onder kwaliteit? Als er gesteld wordt dat Rijnland effectiever gaat werken maar een doorrekening in een concrete kostenbesparing ontbreekt, blijft deze bewering te theoretisch. De argumenten die zijn opgesomd zijn door de VV al een tijd geleden besproken. Kortom: deze notitie is niet geschikt als onderbouwing van de kredietaanvraag. De heer <u>Van de Nes</u> beperkt zich tot het verwijzen naar de ‘mistige’ tabel op pagina 4. Hij kan het tracé-verhaal volgen, maar de slotconclusie (koppeling van uitvoeringskrediet aan de bijlage op pagina 6) is ‘te kort door de bocht’. Hij veronderstelt dat er sprake is van een hoger uitvoeringskrediet en vraagt dan ook nadere uitleg. Hij vraagt zich af of de poldergemalen voor 2027 wel allemaal op orde zijn. De fractie heeft geen behoefte aan een debat over nut en noodzaak van het assetmanagement, maar kan zich niet aan de indruk onttrekken dat er meer geld wordt besteed aan poldergemalen dan voorheen. Vandaar dat de fractie adviseert om de uitgangspunten van assetmanagement nog eens kritisch onder de loep te nemen: voorheen was een paar ton vaak afdoende, nu lijkt het erop alsof er steeds maar nieuwe gebouwen moeten worden gerealiseerd. De heer <u>Spendel</u> vindt de onderbouwing van de aanvraag wat ontoereikend. Er wordt verwezen naar ‘meer sturing en meer onderzoek’, waardoor er bij hem twijfels zijn gerezen. Gaat het wel goed? In 2027 moeten alle 375 gemalen gerenoveerd zijn. Er zijn er nu 143 klaar. In negen jaar tijd moeten er dus nog	

VERSLAG	ACTIE
232 gemalen worden aangepakt. Redt Rijnland die deadline en hoe wordt deze gehaald? De heer <u>Langeslag</u> is het geheel eens met de heer De Meijer waar het diens oproep betreft inzake een optimale voorbereiding op basis waarvan uitvoeringskredieten kunnen worden opgesteld. Met het oog daarop wordt het assetmanagement ook verder geoptimaliseerd. Gaandeweg komen er in een aantal gevallen meer feiten boven water dan aanvankelijk vermoed of geconstateerd. Deze zijn dan ook niet in de uitvoeringskredieten opgenomen. Dit gegeven is mede debet aan de overschrijdingen en de gevraagde kredieten. De voorbereiding vergt meer aandacht, vandaar dat er een aanvulling op het voorbereidingskrediet is aangevraagd. Rijnland gaat ervan uit dat aan de hand van het assetmanagement een aanzienlijk betere planning, prioritering en begroting tot stand kunnen komen. IPM: er wordt geprobeerd het werk zo in te richten dat ook faalkosten voorkomen kunnen worden of beter beheersbaar worden. Er ligt nog een behoorlijke opgave tot 2027, maar deze wordt naar verwachting wel gehaald. Het is wel zinvol om de voortgang nauwlettend te monitoren en de werkzaamheden daarop desgewenst aan te passen. In een aantal watergebiedsplannen zijn poldergemalen en aanpassingen al meegenomen. De portefeuillehouder heeft geprobeerd om de commissie kort en bondig te informeren: zaken waarover al eerder is gerapporteerd en die bekend zijn, bleven bewust achterwege. Hij hoopt dat uit de notitie wel duidelijk is geworden wat de voornemens zijn en wat de stand van zaken is. Uiteraard worden alle leermomenten steeds gebruikt bij de vervolgaanpak. De portefeuillehouder vraagt zich af of deze steeds apart moeten worden benoemd omdat het gebruikelijk is dat er gaandeweg wordt geleerd. Koppeling naar bijlagen: naar beste weten van de portefeuillehouder is er niet meer uitvoeringskrediet aan de orde dan benoemd in de notitie voor de betreffende gemalen. De heer <u>Meerman</u> zegt dat er op basis van de oude methodiek 143 gemalen zijn gerenoveerd c.q. onderhouden. Worden deze 143 gemalen ook nog nagelopen aan de hand van de nieuwe werkwijze? De heer <u>Deen</u> (assetmanager) antwoordt dat de reeds opgeknapte gemalen niet nogmaals worden bekeken maar op de lijst voor de reguliere inspectie worden opgenomen. Gaandeweg heeft Rijnland een steeds beter beeld gekregen van het volledige areaal van de gemalen, alsmede van het moment waarop deze moeten worden aangepakt. De heer <u>De Meijer</u> verwijst naar het besluit. Daarin staat dat er een uitvoeringskrediet beschikbaar wordt gesteld voor negen gemalen. Op pagina twee staat dat het om tien gemalen gaat en aan het einde staat weer negen. De heer <u>Thijssen</u> zegt dat de VV een besluit moet nemen en pas aansluitend informatie ontvangt om bij te sturen. Maar hij blijft bij zijn mening dat het hem volstrekt onduidelijk is wat er geleerd is van het aanpakken van de 143 gemalen die gereed zijn. De bijstuurfunctie van de VV blijft zodoende onderbelicht. De heer <u>Van de Nes</u> gaat er op basis van de gegevens over het uitvoeringskrediet van uit dat 1,7 miljoen euro aan de orde is toen bleek dat er onvoldoende middelen beschikbaar waren. Moet het totale uitvoeringskrediet dan ook niet hoger zijn voor deze tien gemalen? De heer <u>Langeslag</u> zegt dat er zes uitvoeringskredieten zijn verstrekt, maar dat aansluitend 1,7 miljoen euro extra noodzakelijk is. In de Meerjarenbegroting is al een uitvoeringskrediet beschikbaar, maar dit is nog niet toegewezen aan bepaalde clusters. Dat volgt op basis van de verdere voorbereiding. De heer <u>Van de Nes</u> heeft behoefte aan extra uitleg over pagina 6. De heer <u>Langeslag</u> zegt dat er sprake is van een overschrijding van 130.000 euro waar het de 16 gemalen in cluster 1 betreft. Dit bedrag valt binnen de 10%, maar is bewust toch benoemd. Voor de 16 gemalen plus de zes overige is dus 1,7 miljoen euro plus de 130.000 euro nodig (= 1,83 miljoen euro). Werkende weg doet Rijnland ervaringen en kennis op die aansluitend wordt toegepast. Hij hoopt dat de VV voldoende informatie heeft ontvangen om de kredieten met een gerust hart te honoreren, wetende dat Rijnland bezig is met IPM, assetmanagement en dat geleerde lessen worden meegenomen. Hij oppert om nog eens na te gaan op welke wijze aan de kennelijk bestaande behoefte aan meer informatie, beter zou kunnen worden voldaan. Toezegging. De heer <u>Thijssen</u> wijst erop dat het woord 'kwaliteit' en 'efficiency' niet zijn ingevuld. Het zijn vage termen gebleven. De heer <u>Langeslag</u> zegt toe ten behoeve van toekomstige kredietaanvragen na te zullen gaan hoe deze begrippen effectiever kunnen worden benoemd. Voorts zegt de portefeuillehouder toe dat de diverse getallen waar de heer De Meijer naar verwees, zullen worden rechtgetrokken. Het zijn overigens tien gemalen. De <u>voorzitter</u> concludeert hierop dat het voorstel als hamerstuk kan worden doorgeleid naar de VV. Zij	Toezeegging

	VERSLAG	ACTIE
	wijst op de toezegging om bij volgende kredietaanvragen de begrippen 'kwaliteit' en 'efficiency' beter te benoemen.	
5.d	Geactualiseerde wateroverlastopgave in polders (KNMI-klimaatscenario 2014) De heer <u>Spendel</u> zegt dat de extra wateropgave extra kosten met zich mee zal brengen. Hierop moet dan ook worden geanticipeerd, zoals aangegeven. De PvdA kan zich vinden in de bereidheid om de problemen van overlast in de polders aan te pakken, maar hoe zit het met de steden die steeds meer te kampen hebben met problemen ten gevolge van klimaatveranderingen? De maatregelen die worden genomen, drukken nauwelijks op de begroting. Maar is Rijnland moreel niet verplicht om meer te doen voor de bewoners van de steden die een groot deel van de begroting betalen? De heer <u>Van de Nes</u> is content met de voortvarendheid waarmee Rijnland de impact van de klimaatveranderingen op de polders heeft opgepakt. Gezien het feit dat er slechts tien polders zijn met een zorg, betekent dat de klimaatveranderingen waarschijnlijk gevolgd kunnen worden en zodoende beperkt kunnen worden gehouden. De A&B-fractie wil graag dat te zijner tijd wordt gekeken naar de mogelijkheden voor de genoemde tien polders gezien de te verwachten ingrijpende gevolgen voor de ingelanden. De fractie acht een optimale zorgvuldige communicatie hierover dan ook wettelijk. De heer <u>Thijssen</u> is tevreden over de notitie maar de titel wekt ten onrechte de indruk dat de klimaatopgave voor de polders bestuurlijk is opgelost. Uiteindelijk leveren de niet-robuuste polders de grootste problemen op: daar is extra vrij wateroppervlakte nodig dan wel extra pompgemalen. Het is de vraag of deze enorme kosten in de algemene kosten moeten worden ondergebracht of dat hierover eerst een discussie moet worden gevoerd. De AWP zegt dat de vraagstelling voor de VV breder is en hij oppert om daaraan dan ook aandacht te gaan besteden. Mevrouw <u>Van Woerden</u> vraagt ook aandacht voor de communicatie. De normering van de graslanden is aangepast waardoor extra berging wordt gecreëerd, maar deze aanpassing strookt niet altijd met de klachten over inundatie. Er zal ook moeten worden gecommuniceerd over de mogelijkheid dat Rijnland niet in alle gevallen garant kan staan voor droge voeten en schoon water. Kortom: er zal ook moeten worden gecommuniceerd dat natte voeten in bepaalde gebieden onvermijdelijk zullen zijn. De heer <u>De Meijer</u> sluit zich aan bij de vorige sprekers. In het stuk wordt al aangekondigd dat er over veenweidegebieden mogelijk opnieuw zal worden overlegd met de provincies over aanpassing van het beschermingsniveau. Hij acht het reëel om, gezien de kosten om drooglegging voor 100% te garanderen, te accepteren dat er zo nu en dan schade optreedt, temeer daar de kosten in vergelijking mee kunnen vallen. Hij oppert om nog eens na te gaan of er creatievere oplossingen mogelijk zijn zodat er helemaal geen kosten gemaakt hoeven te worden. Dit vergt een 'cultuuromslag tussen de oren'. Mevrouw <u>Stoop</u> is blij met het fraaie overzicht en het is plezierig dat kan worden geconcludeerd dat Rijnland grip heeft op deze kerntaak. Maar naast wateroverlast bestaan er ook grote droogteproblemen als gevolg van klimaatveranderingen. Naar verwachting zal de Rijn over twintig jaar geen zoet smeltwater van de gletsjers meer aanvoeren. Ook onderwaterdrainage ten gunste van het beperken van bodemdaling, zal in tijden van droogte extra zoetwateropslag noodzakelijk maken. Zij vraagt zich dan ook af of niet ook nu meteen de zoetwateropslagmogelijkheden in kaart moeten worden gebracht, nu polders toch worden doorgelicht. Ook kan worden nagegaan of waterbergingsgebieden dienst kunnen doen als zoetwateropslag in noodgevallen. De heer <u>Bakker</u> zegt dat hij na lezing eerst dacht dat de nog resterende opgave alleszins haalbaar leek te zijn. De opgave tot en met 2021 voor de tien polders is immers financieel en bestuurlijk te overzien. Maar de effecten van de klimaatveranderingen zijn uiterst onzeker. Hij verwijst naar de aandacht die mevrouw <u>Stoop</u> vroeg voor de afname van de zoetwatertoevoer. Hoe gaat Rijnland om met de communicatie over de onzekerheden en op welke wijze denkt Rijnland na over de ontwikkelingen? De VVD vindt dat alle signalen nauwlettend gevolgd moeten worden, ook als deze niet in de KNMI klimaatscenario's staan. De heer <u>Langeslag</u> zegt dat deze studie over de polders is opgezet nadat de boezemstudie was afgerond. Daarin staan de effecten van de klimaatveranderingen op het boezemsysteem. Ook hij was redelijk gerustgesteld op basis van de uitkomsten van deze studie. De verwachte effecten die in het klimaatscenario 2050 werden aangekondigd, hebben zich evenwel al veel eerder aangediend. Dit betekent niet dat de scenario's voor 2050 opnieuw moeten worden herzien. De scenario's voor 2050 zijn in belangrijke mate bepalend geweest voor wat er in de watergebiedsplannen is uitgevoerd. Dus veel is al geënt op het nieuwe klimaat en dat betekent dat de zaakjes in de meeste polders al op orde zijn. Voor wat de toen overige polders betreft, is bekeken welke activiteiten op korte termijn zouden kunnen meeliften	

VERSLAG	ACTIE
met andere activiteiten. Daarnaast zal met de ingelanden moeten worden gesproken over hetgeen in hun polders al is gedaan en waarom die maatregelen niet toereikend zijn gezien de klimaatveranderingen. Er is al veel werk verzet en het kan betekenen dat Rijnland nogmaals aan de slag moet. De genoemde 5-7 miljoen euro zullen in de meerjarenprogrammering worden meegenomen. De portefeuillehouder vindt het ook zelf wezenlijk dat er goed wordt gecommuniceerd met de betrokken ingelanden. Na aanpassing van de inundatienormen (met toestemming van de provincie) kunnen bepaalde gebieden eerder onderlopen. Dat dient dan ook goed te worden uitgelegd. De aanpassing vindt overigens al plaats in samenspraak met de inwoners van de polders. Hij vindt dat Rijnland al zeer creatief denkt en handelt en dat peperdure oplossingen die niet noodzakelijk zijn, ook niet worden toegepast. Verschil landelijk en stedelijk bebouwde gebieden: bebouwd gebied wordt over het algemeen meteen meegenomen in de peilbesluiten. Het watersysteem is ook toegesneden op stedelijk gebied of bebouwing. De afstroom in stedelijke gebieden is bij plensbuien evenwel aanzienlijk groter dan het geval is bij onbebouwd terrein. Over noodzakelijke maatregelen wordt met de diverse gemeenten en overige waterschappen al overlegd. Een aantal gemeenten legt buffers aan met het oog op de gevolgen van riooloverstorten. Hij zegt toe dat deze beschouwingen ook in de communicatie met de ingelanden zullen worden meegenomen. Op momenten dat er daadwerkelijk overstromingen aan de orde zijn, realiseren ingelanden zich vaak pas wat er speelt. Rijnland dient dan ook permanent uit te dragen dat klimaatveranderingen effecten hebben op watersystemen en de garantie op droge voeten. Wateropslag; de portefeuillehouder vindt de suggestie van mevrouw Stoop zeer de moeite waard om nader uit te zoeken. Een aantal piekbuien manifesteert zich evenwel in de zomer. Op een moment dat de waterberging al vol zit. Het overlopen zal evenwel moeten worden voorkomen. Ondergrondse wateropslag wordt op Texel al overwogen en de portefeuillehouder acht het zinvol om ervaringen uit te wisselen met waterschappen met minder open water. Het zal in de Haarlemmermeer niet lukken om de piekbergingen aan te wenden omdat men het weiland wil verpachten om de kosten te drukken. De mogelijkheden van de nieuwe Driemanspolder zouden onderzocht kunnen worden. Klimaatonzekerheden: Rijnland probeert zoveel mogelijk rekening te houden met de voorspellingen, maar het onverwachte valt niet te voorspellen. Dat Rijnland ook niet alles kan voorspellen, dient in de communicatie te worden benadrukt. De titel heeft te maken met de vraag die er al lag: het doorvertalen van de boezemstudie naar de polders. <i>Tweede termijn</i> De heer <u>Thijssen</u> zegt dat Rijnland in de mededelingen in een tweetal pagina's aangeeft hoe klimaatbestendig Rijnland is. Er zal vooral moeten worden ingezoomd op de knelpunten: droog, nat, zoet, zout en dergelijke. Rijnland wil immers een partner zijn in de toekomstige discussies over alle aanstaande klimaatveranderingen. De heer <u>Oostwouder</u> verwijst naar pagina 4: daar wordt gesteld dat de stedelijke opgave niet meevalt en wordt verwezen naar de riooloverstorten die vaak in werking treden bij zware buien, waardoor het water uit het stedelijk gebied in het landelijke gebied terechtkomt. In het geval van wateroverlast in bebouwd gebied (zeker in hoger gelegen polders) betreft dit meestal slechts een natte kelder. In landelijk gebied lopen kassen of akkerbouwgebieden onder water met een enorme financiële schade tot gevolg. Het is begrijpelijk dat de eisen voor bewoond gebied hoger zijn dan voor landelijk gebied, maar bij wateroverlast wordt deze afgewend op landelijk gebied. De heer <u>Bakker</u> vindt het goed om rekening te houden met onzekerheden, maar dat Rijnland met name actief op zoek moet gaan naar onzekerheden teneinde te voorkomen dat Rijnland steeds achter de feiten aanloopt. Over de uitkomsten zou jaarlijks verslag moeten worden uitgebracht. Als er tijdig wordt nagedacht over de wenselijke reacties op overlast, kan worden voorkomen dat er pas op het moment dat zich een crisis aandient, wordt nagedacht. Dit aspect ontbreekt in de diverse stukken, meent de VVD. De heer <u>Spendel</u> denkt dat land en stad altijd met elkaar verbonden zijn. Hij vindt dat Rijnland de morele plicht heeft om de steden, ook in het belang van het landelijke gebied, nog meer dan tot dusverre, te ondersteunen. Ook financieel. Deze discussie dient gevoerd te worden in de VV. De heer <u>Langeslag</u> vraagt in dit kader ook aandacht voor het zoetwateraspect in het Deltaprogramma. De portefeuillehouder sluit zich aan bij de suggesties vanuit de commissie over de communicatie. Hierin zal de nadruk worden gelegd op de knelpunten en mogelijke aanpak, alsmede op de samenwerking met de diverse partners. Aandacht stedelijk gebied: inmiddels worden de strategische samenwerkingsagenda's met de gemeenten geconcretiseerd en probeert Rijnland ook een rol te pakken in de omgevingsvisies en omgevingsplannen die de gemeenten moeten opstellen. De problematiek van een overschot en een tekort aan water in de stedelijke gebieden staat hierbij voor wat betreft Rijnland centraal. Of Rijnland hiervoor	

	VERSLAG	ACTIE
	meer geld moet uittrekken, is uiteindelijk aan de VV. Overstort vanuit bebouwd gebied: het is niet haalbaar om watersystemen te bouwen die alle extremen kunnen opvangen. Er is inmiddels een risicoverzekering beschikbaar voor ondernemers, maar gezien de hoge premies en strikte voorwaarden maken niet alle ondernemers daarvan gebruik. Watergebiedsplannen: er wordt alles aan gedaan om regenwater zowel uit het landelijke als het stedelijke gebied zo snel mogelijk af te voeren, maar er kan geen garantie worden gegeven in het geval van noodweer. De heer <u>De Meijer</u> interrumpeert. Hij zegt dat de portefeuillehouder weliswaar aangeeft dat er iets moet gebeuren, maar dat momenteel de middelen en mogelijkheden nog ontbreken. De heer <u>De Meijer</u> roept de portefeuillehouder toch op om na te gaan in hoeverre de overstorten kunnen worden teruggedrongen. Zo zou het rioolstelsel mogelijk kunnen worden geoptimaliseerd. De heer <u>Langeslag</u> zegt dat collega Haan deelneemt aan het overleg binnen de waterketen. Het rioolstelsel valt daar onder (in samenspraak met de gemeenten/rioolbeheerders). Er wordt dus al aandacht besteed aan de overstorten. Waar mogelijk worden deze afgesloten c.q. vermeden, maar dat kan niet meteen overal. Noordwijkerhout heeft al ondergrondse bergingscapaciteit gerealiseerd om overstorten te voorkomen. De <u>voorzitter</u> concludeert vervolgens dat het onderwerp als hamerstuk kan worden besproken in de VV. Het onderwerp komt eveneens in het meerjarenprogramma aan de orde. Voorts memoreert de voorzitter dat de heer Langeslag de discussie over de calamiteiten in het college zal aankaarten en hierover verslag zal uitbrengen aan de VV.	Toezegging
6.	MEDEDELINGEN - SCHRIFTELIJK	
6.a	Vrijgave ter inzagelegging peilbesluit Hemmeerpolder (cluster WGP-M) De heer <u>Bakker</u> vraagt wat de bezitters van de boten hiervan zullen gaan merken. Deze worden in het stuk niet genoemd, maar zullen zich toch belanghebbenden voelen. De heer <u>De Meijer</u> vraagt of het peilbesluit ter inzage kan worden gelegd. De fractie gaat met het peilbesluit akkoord omdat de gevraagde integraliteit duidelijk is gerealiseerd. Toets afwegingscriteria: veel praktijkpeilen worden werkelijkheid. Hetgeen aangeeft dat in het verleden is nagelaten een goed peilbesluit te nemen. Voor wat betreft de maaiveldaling kan zijns inziens evenwel niet worden gesteld dat, omdat er wordt aangesloten op praktijkpeilen, het peilvoorstel geen negatief effect zal hebben op de maaiveldaling. Hij stelt: hooguit niet negatiever dan de afgelopen periode. Het zou wenselijk zijn dat de peilbesluiten een positief effect hebben op de maaiveldaling. Kortom: hij is het oneens met de redenering. Er moet dus meer worden gekeken naar mogelijkheden om positieve effecten te bewerkstelligen op de diverse onderdelen. De heer <u>Spendel</u> vindt het positief dat Rijnland de slechte waterkwaliteit en de wateroverlast gaat aanpakken en dat er is overlegd met de bewoners. Bij hevige neerslag zullen de peilen tijdelijk worden verlaagd waardoor er meer ruimte komt voor water. Ook dat steunt de PvdA. De fractie is ook voorstander van het automatiseren van de kunstwerken, zodat de beheersbaarheid en controle toenemen. De heer <u>Langeslag</u> weet niet of de eigenaren van de bootjes zijn geconsulteerd. Mevrouw <u>Van Keulen</u> zegt dat de bootjesbewoners in principe geen wijzigingen zullen ervaren van dit plan omdat de boten aan de buitenzijde van de boezemkade liggen. De heer <u>Bakker</u> wijst erop dat zij hiervan niet op de hoogte zijn. Hij acht het verstandig de bootjesbezitters te informeren. De heer <u>Langeslag</u> neemt de suggestie graag over. Hij is het in principe eens met de heer De Meijer. Het komt voor dat in het verleden vastgestelde peilen in de praktijk anders zijn uitgevoerd, kennelijk op basis van goede redenen. Bij herzieningsmomenten wordt steeds overwogen of de situatie al dan niet moet worden bestendigd. In principe is hij het eens met de heer Spendel dat peilbesluiten ook in de praktijk de gewenste effecten moeten hebben en dienen te worden gehandhaafd. Bodemdaling: er wordt hierover een beleidsnotitie voorbereid. Hierin wordt ook aandacht besteed aan het vaststellen van peilen om de kansen om bodemdaling af te remmen. Daarnaast moet Rijnland ook de functies blijven faciliteren. De heer <u>De Meijer</u> zegt dat er wat betreft de waterkwaliteit nog geen toets is gemaakt terwijl in het stuk de nodige activiteiten met betrekking tot de waterkwaliteit worden benoemd. In de samenvatting (toelichting, pagina 50) is niets ingevuld. Hij adviseert om hier aan te geven wat de resultaten van het peilbesluit zijn. De heer <u>Langeslag</u> zegt dat bij de voorstudie de waterkwaliteit nog geen rol speelde, hetgeen inmiddels wel het geval is. Vandaar dat de teksten afwijken op dit punt (de studie was eerder afgerond). De heer <u>De Meijer</u> zegt dat in het stuk zelf tientallen malen aandacht is besteed aan waterkwaliteit	

	VERSLAG	ACTIE
	(inclusief invulling en maatregelen), maar dat dit aspect in de toets ontbreekt. De heer <u>Langeslag</u> antwoordt dat hij dit aspect in de toekomst zal meenemen. De <u>voorzitter</u> concludeert dat het stuk als hamerstuk kan worden geagendeerd voor de VV.	
6.b	N3MP – 1^e voorgangsrapportage 2018 De heer <u>Meerman</u> verwijst naar het onderste risico dat genoemd wordt (65%). Hij vindt het aannemelijk dat dit hoge risico zal leiden tot problemen met de omgeving ter plekke. Gaat Rijnland hierop actie ondernemen of wacht men lijdzaam af? De heer <u>Spendel</u> las dat de subsidie voor de fietspaden niet doorgaat. Wat gaat Rijnland nu doen gezien de verwachtingen die zijn gewekt? De heer <u>Langeslag</u> zegt dat de situatie al is besproken in de Klankbordgroep en dat de commissie bij dezen ook wordt geïnformeerd. Hij meent dat Rijnland permanent in gesprek is met de omgeving om problemen te voorkomen. De bijeenkomsten worden zeer goed bezocht. Fietspadensubsidie: er komt geld, maar het volledige bedrag is nog niet binnen. De heer <u>Hollander</u> zegt dat het grootste deel van de subsidie wel al is toegezegd. Voor het laatste deel ligt een aanvraag bij de provincie en Rijnland is hoopvol gestemd over deze aanvraag. De aannemer houdt soms wat onvoldoende rekening met de directe omgeving waar het wat de aannemer betreft kleinere punten zijn, maar die voor de directbetrokkenen wel belangrijk zijn. Rijnland heeft evenwel geen grote problemen met de omgeving.	
7.	PRESENTATIE	
7.a	Presentatie NBW-polders: stand van zaken en vooruitblik (mevrouw O. van Es, de heer M. Heuzen en de heer Pieter Buijs-Heine) In aansluiting op de toezegging om de commissie regelmatig te informeren over de ontwikkelingen met betrekking tot de watergebiedsplannen/NBW-opgave, is deze presentatie voorbereid. Hierin wordt ook aandacht besteed aan de activiteiten van het 'flying squad' en een doorkijkje gegeven naar de gevolgen van de nieuwe klimaatscenario's en de benodigde nieuwe maatregelen. De heer <u>De Meijer</u> zegt dat hij de vele getallen die gepresenteerd werden misschien niet geheel correct kan duiden. Er zijn 63 polders hertoetst met negen opgaven tot gevolg. Maar wat zou het kunnen betekenen als er nog meer polders worden getoetst/hertoetst? Betekent dit dat de kosten dan omhoog gaan met een factor vier? De heer <u>Buijs-Heine</u> zegt dat er in de helft van het gebied al is getoetst op basis van het nieuwe huidige klimaat, zodat de opgave goed in beeld is. Van 25% heeft hij de situatie wat sneller ingeschat. De 25% die nog getoetst wordt, zal zeker leiden tot een opgave. Maar afgaande op de locaties (veel grasland en ook wat akkerland) verwacht hij dat er niet veel extra kosten moeten worden gemaakt voor aanvullende maatregelen. De <u>voorzitter</u> dankt de sprekers voor de presentatie.	
8.	RONDVRAAG De heer <u>Oostwouder</u> heeft zijn vraag al aangekaart bij de portefeuillehouder. In de directe omgeving van de boerderij van Van Hul is een nieuw bedrijventerrein gerealiseerd (ten zuiden van Nieuw-Vennep) en er is ook een nieuw peilbesluit genomen. Het peilvak waar de boerderij staat, ligt 60 centimeter lager, met risico's op verzakking (en mogelijke paalrot). De heer Oostwouder stelt dat de commissie zich vaak buigt over peilbesluiten van polders, maar dat deze nimmer dorpen of steden betreft (tenzij deze in een bepaald peilvak liggen). Hij wil weten wanneer een peilbesluit van bijvoorbeeld Gouda of Alphen aan de orde komt. Tevens vraagt hij naar de stand van zaken inzake het PFOS (perfluorooctaansulfonaat)-dossier, waarover de commissie nog zou worden bijgepraat. De heer <u>Langeslag</u> is op de hoogte van de kwestie inzake de boerderij. Er heeft overleg plaatsgevonden met de heer Van Hul, de projectontwikkelaar en de gemeente. Hij weet niet of alle partijen tevreden zijn met de uitkomsten en of alle voorziene peilen al zijn gerealiseerd. Hij zegt toe een en ander nader uit te zoeken. Toezegging. Peilbesluiten bebouwd gebied: de bebouwde oppervlaktes worden gewoon meegenomen in de watergebiedsplannen en de peilbesluiten, tenzij er sprake is van een hoogwatervoorziening of iets dergelijks die noodzakelijk is binnen een bepaald gebied. De betrokken bewoners worden ook altijd uitgenodigd voor de gebiedsavonden en kunnen daar inspreken. Gouda: Rijnland buigt zich over de mogelijkheden met diverse partijen gezien het feit dat het water in sommige delen op straathoogte staat en in andere delen met hetzelfde peil, anderhalve meter onder straatniveau. De situatie is zeer complex. De vraag of er voor Gouda een apart peilbesluit moet worden genomen (inclusief	

VERSLAG		ACTIE
	differentiaties/segmentering/compartimentering) wordt bestudeerd. Ook over Alphen aan den Rijn vindt overleg plaats, mede met het oog op de bebouwingsplannen en mogelijk noodzakelijke compartimentering. PFOS: in afwachting van de beleidsontwikkelingen bij de gemeente Haarlemmermeer en de Omgevingsdienst is de commissie een aantal keren bijgepraat. De gemeente heeft besluiten genomen over wat er al dan niet mag ten aanzien van het deponeren van bagger op de kanten. Dit betekent dat Rijnland bagger moet bemonsteren. Indien het gehalte lager is dan de locatie waar Rijnland dit wenst op te slaan/deponeren, is dat toegestaan. Is het gehalte hoger, dan zal de bagger moeten worden afgevoerd. De portefeuillehouder zegt dat zijn collega, mevrouw Leewis, de VV zal informeren over het dossier en de landelijke verwachtingen ten aanzien van PFOS.	
9.	SLUITING Hierop sluit de <u>voorzitter</u> de vergadering om 12.05 uur.	